

**КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА
ШЕСТИ РАЗРЕД**

ОБЛАСТ	ОСНОВНИ НИВО		
	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
ГРАЂЕЊЕ РЕЧИ	Препознаје просту, изведену и сложену реч у једноставним примерима; препознаје корен речи; гради породицу речи	Препознаје префикс; зна карактеристичне суфиксе; повезује дату реч са начином грађења; одређује просту, изведену и сложену реч у сложенијим примерима	Зна да објасни начин грађења; одређује творбену основу; разликује творбену и граматичку основу и наставак за облик и грађење речи; препознаје сложене речи са спојним вокалом
ГЛАСОВИ И ГЛАСОВНЕ ПРОМЕНЕ	Зна особине и врсте гласова(давати поделу са олакшавајућим елементима); низ гласова повезује са местом изговора; допуњава табелу звучних и беззвучних; допуњава низ сонаната; зна самогласнике; Правилно употребљава гласове у речи(ш испред предњонепчаних, д испред с, ш, н испред уснених; исправљање грешака у примерима одступања од гласовних промена(пал. сиб. Л у о; губљење сугласника)	Одређује слоготворно р и дели речи на слоге(једноставни примери); зна разлику између звучности и беззвучности. Повезује реч са гласовном променом која је извршена у истој(понуђени одговори); препознаје одступања у најкарактеристичнијим примерима; одређује резултат приказаног поступка и повезује са гласовном променом;	Набраја гласове комбинујући две особине; Препознаје, објашњава и именује гласовну промену(примери битни за писменост); нпр. подаци, рашчешљати, раширити
ВРСТЕ РЕЧИ	зна да наброји врсте речи; разликује променљиве (род, број) и непроменљиве речи; понуђене речи разврстава у понуђене одговарајуће врсте(променљиве);	зна врсту наведене речи; повезује врсту речи са њеном подврстом; одређује падежни облик; степен поређења; одређује облик глагола;	Одређује врсту и подврсту речи и граматичке категорије; уочава употребу предлога уз падеже и везнике у реченицама;

<p>НЕЛИЧНЕ ЗАМЕНИЦЕ И ПРИДЕВСКЕ ЗАМЕНИЦЕ</p>	<p>Препознаје неличне заменице; зна да напише одричну заменицу са предлогом; препознаје придевску заменицу (мора да стоји уз именицу); одређује род и број(на основу именице); исправља примере са погрешном употребом предлога уз одричне заменице, и заменице Ваш);</p>	<p>Зна неличне заменице; сам пише правилно одричну заменицу са предлогом; повезује дату придевску заменицу са понуђеном врстом; одређује род број и падеж подвучене заменице;</p>	<p>У реченици издваја заменицу и прецизно је одређује; реченице са неодређеним заменицама са предлозима пребацује у одричне реченице.</p>
<p>ГЛАГОЛСКИ ОБЛИЦИ</p>	<p>Употребљава правилно глаголски облик у реченици(исправља грешке); футур, потенција, аорист, императив, перфекат треће лице једине повратних глагола; ргп мушки род-дошо, пошо; презент треће лице мн(тучу, хоћу); мења реченицу по временима; писање речце не уз глаголе;</p>	<p>Разликује личне и неличне глаголске облике; зна категоријална обележја глагола(одређује лице, број-род- понуђеног гл. облка; зна познаје категорију гл. вида и рода; повезује глаголски облик са називом; одређује у једноставнијим примерима инфинитивну и презентску основу; зна помоћне глаголе и њихову промену у потврдном и одричном облику(уочава енклитике)</p>	<p>Зна да одреди понуђени глаголски облик; одређује инфинитивну и презентску основу у сложенијим примерима(ићи, сести); мења глаголе свршеног вида у презенту; разликује основу и настаке у простим глаголским облицима; делове сложеног облика;</p>
<p>РЕЧЕНИЧНИ ЧЛАНОВИ</p>	<p>Зна да наброји реченичне чланове и питања која му помажу да их одреди; одређује реченичне чланове у типичним примерима; понуђени су могући одговори и подвучени су реченични чланови;</p>	<p>Одређује самостално реченичне чланове у једноставним примерима; препознаје именски и глаголски предикат без објашњавања; препознаје први и н неправи објекат и апозицију у једноставнијим примерима, атрибут</p>	<p>- одређује реченичне чланове у сложенијим примерима; сам подвалчи предикат и одређује да ли је именски или глаголски уз објашњење; разликује прави и неправи објекат у односу на падежни облик; познаје подврсте реченичних чланова; одређује реченичне чланове у реченицам инверзија; препознаје придевски и падежни атрибут у једноставнијим примерима(вода са извора изворска вода); Одређује субјекатски и објекатски скуп</p>

			речи;
РЕЧЕНИЦА	- препознаје комуникативну и предикатску реченицу	- дели сложену реченицу на просте (предикатске реченице) у једноставнијим примерима, препознаје реченични члан исказан речју и скупом речи	- дели сложену реченицу на просте у сложенијим примерима; уочава зависну реченицу у једноставним примерима; препознаје реченични члан исказан речју и скупом речи и реченицом
АКЦЕНАТ	- осећа дужина акцента у једносложним речима	- одређује место и дужину акцента	- одређује место и дужину акцента и силазност и узлазност
ОРТОЕПИЈА	- увежбавање правилног изговора гласова и речи - казивање напамет научених краћих текстова - слушање звучних записа	- увежбавање правилног изговора исказа, реченица, пословица, питалица, загонетака - казивање напамет научених лирских и епских текстова; интонација везана за узвик	- увежбавање изговора брзалица и краћих текстова - изражајно казивање текстова Вежбе за изговор дугоузлазих и дугосилазних акцената
ПРАВОПИС	- примењује правописну норму у једноставним примерима: 1. правилно употребљава велико слово у писању властитих имена, географских појмова и назива улица; организација и васионских тела ; правила управног говора (први) 2. правилно употребљава велико слово у писању присвојних придева (-ов, - ев, -чки, -шки);заменице (в. у колони заменице); 4. зна употребу одричне речце не ли (в. у колони глаголи) 5. исправно пише речцу нај у суперлативу.	- зна и примењује правописну норму у већини случајева: 1. употреба великог слова у писању назива уметничких дела, празника, историјских догађаја, вишечланих географских појмова (насељена и ненасељена места) 2. исправно пише називе разних организација и органа (сложенији примери) 3. правилно употребљава слово Ј у писању присвојних придева 4. зна употребу тачке и запете, запете уз апозицију, вокатив, три тачке и интерпункцију после узвика, цртице у једноставнијим примерима	- зна и доследно примењује правописну норму: 1. употреба великог слова код назива делова насељених места 2. управни говор трећи и узвичником крају

	- зна употребу тачке и запете, запете уз вокатив, три тачке, интерпункцију после узвика (једноставнији примери) Раставља реч на крају реда(једноставни примери)	5. зна два правила управног говора Сналазисе у правопису(школско издање)	
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Саставља једноставан наративни, дескриптивни и експозициони текст организован у смислене целине(увод, разрада, закључак) користећи правилно латинично и ћирилично писмо; реченица је разумљива и граматички исправна; примењује правописну норму у једноставнијим случајевима; -зна да укратко исприча стваран или по хронолошком реду, -опис природе - пејзаж –динамичне и статичне појаве (описује природу трудећи се да запази најбитније детаље у природи и користећи придеве); -опис лика - портрет личности из непосредне околине (описује спољашњи изглед (обраћа пажњу на детаље) и унутрашње особине личности (на основу неколико особина и поступака); описивање спољашњег и унутрашњег простора; уочава структуру приче грађене ретроспективно ;	текст садржајнији, целовитији; распоред грађе лепо осмишљен(увод, ток радње - истицање најважнијих момената, врхунац и завршетак), уочава узрочно последичне везе, зна основне елементе композиције, уочава пасусе као уже тематске целине, исказује властита осећања и ставове, запажа више детаља) , добро одређено тежиште теме; већина правописних правилка испоштована; - пише јасно и смислено, - уочава карактеристике хронолошког и ретроспективног приповедања; препричава текст са променом гледишта; у описивања личности користи анализе књижевних портрета; пише кратак извештај	текст садржајнији, добар избор и распоред грађе; групише грађу према композиционим етапама; добро одређено тежиште теме; већина правописних правилка испоштована, јединствен, оригиналан и стилски добро бличен текст;прожимање статичних и динамичних слика у описивању; сажима текст(једноставнији)
ЛЕКСИКА	препознаје синонине, хомонине и	повезује примере синонимије,	Одређује синонине и антониме;

	антониме; одређује значење непознате речи на основу састава и контекста речи у једноставним примерима уз опомоћ;	антонимије и хомонимије са називима истих; препознаје некњижевне речи и туђице(зна турцизме) ; одређује значење непознате на основу састава и контекста речи у једноставним примерима ; на примерима једноствних фраза и полисемије примећује основно и пренесено значење речи(не именовати лексичке појаве);	примећује и именије туђице; одређује значење непознатих речи на основу контекста и значења у сложенијим примерима;
ЛИРИКА	Зна ко је аутор песме ; одређује књижевни род; одређује тему; одређује основни мотив и осећање; препознаје епитет, поређење; разликује уметничку и народну пеизију; препознаје риму	повезује песму са понуђеном врстом лирике(посебно обратити пажњу на родољубива, социјална песма; обичајне и породичне народне лирске песме.); препознаје ономатопеју; хиперболу, издваја остале мотиве и препознаје песничку слику; разликује парну, укрштenu и обгрљену риму;	зна да направи разлику између лирског субјекта и песника; сам одређује врсту песме; одређује наведене стилске фигуре(контраст, градација); на основу издвојених мотива организује песничке слике, открива основна осећања и идеју песме;; одређује врсту стиха, врсту риме и мушку, женску, средњу, парну и нагомилану риму; примећује у песми ритам, темпо, паузе, наглашеност речи;
ЕПИКА	зна ко је писац дела; уочава тему, мотив, место, време, фабулу, лик; одређује књижевни род; препознаје нарацију и дескрипцију	одређује у тексту нарацију, дескрипцију, дијалог; повезује дело са понуђеном врстом (биографија и аутобиографија); препознаје развијање радње у епском делу, одређује кључне мотиве	одређује разлику између епског приповедача и писца; разликује дескрипцију(портет, пејзаж, динамичке и статичке мотиве); (нарација у првом и трћем лицу, хронолошка и ретроспективна) идеја; одређује наведене врсте епских дела у стиху и прози; повезује одлимак дела са књ. родом и врстом; прави језичку и етичку социолошка, психолошка анализу лика(

			једноставног укратко);
ДРАМА	зна ко је писац дела; уочава тему, мотив, место, време, фабулу, лик; одређује књижевни род; препознаје чин, појаву, ликове;	познаје врст драме(комедија); одређује мотиве, композицију(основни појмови у развијању радње); препознаје дијалог и монолог	издваја основне одлике комедије; упознаје се са иронијом и сатиром ; врши карактеризацију ликова повезује одлимак дела са књ. родом и врстом; прави језичку и етичку анализу лика(једноставног укратко); идеја